

5.9 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky žáků. Doplnuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí. Je založena na tvůrčí a myšlenkové spoluúčasti žáků. Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získávání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací oblast zahrnuje předmět Pracovní činnosti.

5.9.1 Pracovní činnosti – 1. stupeň

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovaný předmět Pracovní činnosti patří do vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, která postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií. Žáci se v předmětu učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní návyky a dovednosti. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu.

Obsah učiva je rozdělen do čtyř tematických celků:

- Práce s drobným materiálem (vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů, jednoduché pracovní postupy a organizace práce, lidové zvyky, tradice a řemesla)
- Konstrukční činnosti (práce se stavebnicemi – plošné, prostorové, konstrukční, sestavování modelů, práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem)
- Pěstitelské práce (základní podmínky pro pěstování rostlin, péče o nenáročnou rostlinu, pěstování rostlin ze semen, pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků)
- Příprava pokrmů (pravidla správného stolování, příprava tabule)

Žák si vytváří pozitivní vztah k práci a racionální, odpovědný, tvořivý postoj k vlastní činnosti. Osvojí si zásady bezpečnosti, ochrany zdraví při práci, hygienu práce, základy organizace práce, plánování práce. Orientuje se v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce.

Předmět Pracovní činnosti se vyučuje v 1. - 5. ročníku jako samostatný předmět s časovou dotací 1 hodina týdně. Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě, odborné učebně – cvičné kuchyňce a v terénu.

V předmětu je formována žákova osobnost, rozvíjena motorika a tvořivá schopnost.

Žáci pracují ve vhodném pracovním oblečení. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce, spolu s žáky používá dostupné pracovní pomůcky, nástroje a nářadí.

Průřezová témata:

Předmět Pracovní činnosti integruje průřezová témata a jejich okruhy:

Osobnostní a sociální výchova - Kreativita, Seberegulace a sebeorganizace, Rozvoj schopností poznávání, Komunikace, Psychohygienu

Výchova demokratického občana - Občan, občanská společnost a škola, (sebeúcta, sebedůvěra, hodnocení společenských jevů a procesů)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá (život v jiných zemích, tradice národů Evropy)

Multikulturní výchova – Lidské vztahy, Multikulturalita (jedinečnost člověka, respektování zvláštností různých etnik)

Environmentální výchova - Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí, Ekosystémy

Mediální výchova - Interpretace vztahu mediálních sdělení, Stavba mediálních sdělení, Tvorba mediálních sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

Učitel:

- vede žáky k užívání správné terminologie
- vytváří vztah žáka k učení – pozitivní atmosféra ve třídě
- vede žáky k pozorování a experimentování, porovnávání výsledků

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- klade důraz na vytrvalost a soustavnost při plnění zadaných údajů, na uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a na vynakládání úsilí k dosažení kvalitního výsledku
- vede k poznání, že technika je vždy spojena s pracovní činností člověka

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- vede žáky k argumentaci
- vede žáky k dodržování pravidel komunikace
- učí chápat práci a pracovní činnosti jako příležitost k seberealizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- vytváří heterogenní pracovní skupiny
- vede žáky ke spolupráci ve skupině, v týmu a ovlivňuje kvalitu práce

Kompetence občanské:

Učitel:

- vybízí žáky k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k novému postoji a hodnotám ke vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- vede žáky k chápání ekologických souvislostí a kvality životního prostředí

Kompetence pracovní:

Učitel:

- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- vyžaduje správné pracovní návyky a dodržování bezpečnosti práce
- vede žáky k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vybízí k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce

Kompetence digitální

Učitel:

- upevňuje zapojení digitálních technologií do výuky
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost digitálních zařízení s negativním dopadem na tělesné a duševní zdraví žáka
- vede žáka k chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost